

การประสานความร่วมมือในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อคุ้มครองสิทธิของแรงงานประมงข้ามชาติและต่อต้านการแสวงประโยชน์โดยมิชอบ

กรุงเทพฯ ประเทศไทย - องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ร่วมกับมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (EJF) และคณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชน (HRWG) เชิญหน่วยงานภาคประชาสังคม 18 องค์กร จาก 9 ประเทศทั่วภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาประชุมเพื่อกำหนดบทบาทในระดับภูมิภาคร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการแสวงประโยชน์โดยมิชอบด้านแรงงานและเสริมสร้างความคุ้มครองให้กับแรงงานข้ามชาติในภาคประมง

นับเป็นโอกาสอันดีที่เกิดการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ขึ้นในเวลานี้ โดยเฉพาะเมื่อการประชุมนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของเอกสาร [แนวทางอาเซียนว่าด้วยการบรรจุนงานและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในภาคประมง](#) ที่เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2567 ซึ่งนอกจากจะเป็นเอกสารแนวทางที่ได้รับการรับรองจากสมาชิกประชาคมอาเซียนแล้ว แนวทางฉบับนี้ยังนับว่าเป็นหมุดหมายที่สำคัญที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของประเทศในภูมิภาคนี้ในการยกระดับความเป็นอยู่และสภาพการทำงานของแรงงานข้ามชาติ ผู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมประมงของโลก ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะถูกกระทบสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

โดยที่ภาคการประมงและแปรรูปอาหารทะเลเป็นหนึ่งในภาคส่วนที่ใหญ่ที่สุดและเติบโตเร็วที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แรงงานข้ามชาติจึงเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งที่เข้ามาทำงานและผลักดันให้เกิดการเติบโตในภาคส่วนนี้ นอกจากนี้ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในภาคการผลิตสัตว์น้ำทั่วโลกด้วยสัดส่วนผลผลิตสัตว์น้ำมากถึงร้อยละ 20 ของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำของโลก (ราวห้าหมื่นล้านเหรียญสหรัฐ) ด้วยกำลังแรงงานประมงข้ามชาตินับล้านคน อีกทั้งยังเป็นภูมิภาคที่ส่งออกแรงงานประมงข้ามชาติมากที่สุดเพื่อไปทำงานในอุตสาหกรรมประมงต่าง ๆ ในเขตเศรษฐกิจเอเชียตะวันออกเฉียง

แม้ว่าแรงงานข้ามชาติจะมีส่วนสนับสนุนสำคัญต่ออุตสาหกรรมประมง พวกเขาจะต้องเผชิญกับการแสวงประโยชน์โดยมิชอบด้านแรงงานซึ่งรวมถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เลวร้าย ค่าตอบแทนที่ต่ำ ค่าธรรมเนียมการจัดหาและจ้างงานที่สูง และข้อจำกัดในการเข้าถึงการคุ้มครองทางกฎหมายและด้านสังคม ถึงแม้ว่าจะมีความคืบหน้าในการพัฒนากรอบระเบียบกฎเกณฑ์และการคุ้มครองแรงงานในภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งขึ้น แต่ข้อกังวลหลายประการยังคงต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงต่อไป เพราะไม่ว่าจะเป็นแรงงานประมงในประเทศหรือต่างประเทศก็ล้วนแต่เป็นหนึ่งในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเผชิญกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด

“ผลการสืบสวนของ EJF ทั่วทั้งภูมิภาค ชี้ชัดว่าแรงงานประมงต้องพบเจอกับสภาพแวดล้อมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย ตลอดจนการฉ้อโกงหรือหลอกลวงในการกระบวนการจัดหางาน” ตอมินิก ทอมสัน ผู้อำนวยการภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ของ EJF กล่าวเพื่อเน้นย้ำถึงความเดือดร้อนของแรงงานประมงข้ามชาติ “แรงงานประมงมักจะติดอยู่ในวงจรของการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะผ่านการกดขี่ การใช้อำนาจเอาเปรียบ การใช้แรงงานบังคับ และการค้ามนุษย์ ความท้าทายเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยไม่คำนึงถึงเส้นแบ่งกันระหว่างพรมแดน”

“การประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ถือเป็นก้าวสำคัญในการยกระดับความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาส่วนอย่างการแสวงประโยชน์ด้านแรงงานในอุตสาหกรรมประมง” เจริญ อองชาร์ค หัวหน้าสำนักงาน ไอโอเอ็มประเทศไทย กล่าว “แต่หน้าที่ของเราไม่ได้จบแต่เพียงเท่านี้ เราจำเป็นต้องสนับสนุนอาเซียนในการนำเอาแนวทางนี้ไปปฏิบัติใช้ต่อไป เพื่อส่งเสริมการจัดหางานอย่างมีจริยธรรม เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ย้ายถิ่นจะสามารถเข้าถึงบริการคุ้มครองและเยียวยาได้”

เพื่อระลึกถึงวันแรงงานข้ามชาติสากล (วันที่ 18 ธันวาคมของทุกปี) ไอโอเอ็ม ร่วมกับมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม คณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชน และพันธมิตรองค์กรภาคประชาสังคม จึงขอเรียกร้องให้ประเทศสมาชิกอาเซียนรับเอาแนวทางอาเซียนว่าด้วยการบรรจุนงานและการคุ้มครองแรงงานข้ามชาติในภาคประมงไปปรับใช้อย่างเต็มที่ในประเทศของตน ซึ่งรวมถึงการสร้างการยอมรับให้แรงงานประมงข้ามชาติในท้องถิ่นเป็นแรงงานที่มีสิทธิเท่าเทียมกับแรงงานบนภาคพื้นดิน และสามารถเข้าถึงการคุ้มครองที่ทั่วถึงและเท่าเทียมตลอดเส้นทางของการย้ายถิ่น ไม่ว่าแรงงานเหล่านั้นจะมีสถานะการโยกย้ายถิ่นฐานอย่างไรก็ตาม

“คำถามสำหรับพวกเราตอนนี้คือ เราจะนำแนวทางฉบับนี้มาปรับใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร เพื่อที่แรงงานประมงข้ามชาติและครอบครัวของพวกเขาจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น” ดาเนียล อาวิกรา ผู้อำนวยการคณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชน เสริม “ความร่วมมือพหุภาคีทั้งภายในและภายนอกกลุ่มประเทศอาเซียนสำคัญอย่างยิ่งในการนำเอาแนวทางไปดำเนินการในพื้นที่จริง โดยให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและหลักสิทธิมนุษยชน เน้นการป้องกัน คุ้มครอง และเยียวยาให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิทุกรูปแบบ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิในอุตสาหกรรมประมงตั้งแต่นั้นต่อ”

สมาชิกภาคประชาสังคมมุ่งมั่นสนับสนุนประเทศสมาชิกอาเซียนในการนำ [ข้อตกลงระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และปกติ \(GCM\)](#) ไปปรับใช้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้แรงงานประมงข้ามชาติได้มีงานและสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับการจ้างงานอย่างเป็นธรรม สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมถึงเส้นทางการโยกย้ายถิ่นฐานที่ปลอดภัยและเป็นปกติได้

โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานประชากร ผู้ลี้ภัย และการย้ายถิ่นแห่งสหรัฐอเมริกา (Bureau of Population, Refugees and Migration - PRM) ผ่านโครงการการโยกย้ายถิ่นฐานระดับภูมิภาคประจำทวีปเอเชีย (Asia Regional Migration Program) ของไอโอเอ็ม

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อ:

- องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) ประเทศไทย: อามง เรล aresi@iom.int
- คณะทำงานด้านสิทธิมนุษยชน (HRWG): ดาเนียล อาริกรา awigra@gmail.com
- มูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (EJF): นัฐวุฒิ กาศิณี nattawut.kasem@ejfoundation.org
- Indonesia Ocean Justice Initiative (IOJI) ประเทศอินโดนีเซีย: เจเรมีอา ฮูโมลอง ปราเสทยา jeremiahp@oceanjusticeinitiative.org
- สหภาพนักเดินเรือฟิลิปปินส์ (Associated Philippine Seafarers Union): psumla@info.com.ph
- สเตลลา มาริส มะนิลา (Stella Maris Manila) ประเทศฟิลิปปินส์: aosmanila.ph@gmail.com
- Legal Support for Children and Women (LSCW) ประเทศกัมพูชา: sokchar_mom@lscw.org
- เครือข่ายองค์กรด้านประชากรข้ามชาติ (MWG) ประเทศไทย: contact@mwethailand.org
- Serikat Buruh Migran Indonesia (SBMI) ประเทศอินโดนีเซีย: sekretariat@sbmi.or.id